

Bomenstichting Zutphen & omstreken Nieuwsbrief Lente 2017

Bomenstichting Zutphen bestaat 15 jaar!

Op 8 april 2002 werd de Zutphense Bomenstichting officieel opgericht op het kantoor van notaris Renskers. In december 2001 waren de eerste besprekingen: Astrid Werdmuller en ik kwamen bijeen met enkele anderen waaronder Scipio Hamming en Paul Koopman. We staken ons licht op bij enkele naburige bomenclubs en besloten geen vereniging maar een stichting op te richten. Bij de oprichting was ook Marc Vos, vanaf dat moment tot afgelopen jaar penningmeester. De Bomenstichting Zutphen en omstreken (BSZ) had de intentie om de grote waarde van bomen onder de aandacht te brengen van de bevolking evenals van de gemeente. De initiatiefnemers vonden dat bomen er in onze stad vaak bekaaid af kwamen: het ontbrak ons inziens aan een heldere visie, bij de ruimtelijke ordening moesten bomen het vaak afleggen tegen andere belangen.

Overleg met de gemeente over een beter bomenbeleid en een meer uitgewerkte kapverordening vonden we noodzakelijk. Vanaf het begin is er regelmatig overleg geweest tussen BSZ en gemeente: enkele malen per jaar een vergadering met de wethouder en enkele ambtenaren, tussendoor frequent contact met de ambtenaren, verantwoordelijk voor beleid en beheer.

Vast onderdeel is steeds het volgen van de kapaanvragen en afgegeven kapvergunningen geweest. Stonden we in het begin nogal eens tegenover de gemeente, later was er meer vertrouwen en overleg over de aanpak van bepaalde bomen.

Gezamenlijk bezoeken van de betreffende bomen is daarbij steeds verhelderend. Toch staan BSZ en gemeente ook wel eens scherp tegenover elkaar, zoals wanneer we het niet eens zijn met een advies door een ingehuurd boomexpert of met een plan van aanpak voor een laan. Zie de artikelen over de Italiaanse populieren aan de Schimmelpennincklaan en de eiken aan de Laan naar Eme.

Meermalen hebben we bezwaar aangetekend tegen bomenkap, een enkele maal hebben we vervolgens een rechtszaak aangespannen. Liever schenken we aandacht aan de positieve kant en het grote belang van bomen. Zo organiseren we jaarlijks enkele excursies naar boomrijke plekken, deden vaak mee met de Dag van de Duurzaamheid met een eigen stand, organiseerden enkele malen de Boomfeestdag in Zutphen, we houden soms lezingen, geven advies aan bewoners, brengen een nieuwsbrief uit, etc.

We werken samen met andere regionale boombelangen groepen en met de landelijke Bomenstichting. We nemen soms deel aan overleg met provincie Gelderland over bomen langs provinciale wegen.

Recent werden we minder blij verrast door een grove kap van bomen en struweel door Rijkswaterstaat langs de IJsseloever nabij de Badhuisweg en Vispoortstraat, die we tevoren niet goed hadden ingeschat. Ons werkgroeplid Ameen Struijk kon nog net enige kap tegengaan door alert ingrijpen op een plek waar de eigenaar niet was geïnformeerd.

In de afgelopen 15 jaar hebben veel bestuurswisselingen plaatsgevonden. Ook recent is de samenstelling van het bestuur gewijzigd: Hanna Scholte, heeft na ruim vijf jaar haar voorzitterschap neergelegd en afscheid genomen van het bestuur. Ze heeft zich in die jaren met veel enthousiasme ingezet voor de Zutphense bomen, bijvoorbeeld door meermalen samen met Rob Weimer de Boomfeestdag te organiseren, door deelname aan overleg met de gemeente en door haar huis gastvrij beschikbaar te stellen voor talrijke vergaderingen.

Wij bedanken haar voor haar inzet en enthousiasme. Ieke Vreeken zal vanaf nu de rol van voorzitter op zich nemen. We gaan op zoek naar een nieuw bestuurslid en zullen met onverminderd enthousiasme ons in zetten voor bomen en een mooier Zutphen. In deze nieuwsbrief brengen we verslag uit van enkele van onze activiteiten. Veel leesplezier!

Jeroen Philippona

Kennismaking met ons nieuwe bestuurslid Henk Slootjes

Aanvang werk in de boomverzorging

In 1976 ben ik in het oosten van het land gestart met mijn bedrijf onder de naam Arbor Boomverzorging. De werkzaamheden in de regio werden hoofdzakelijk uitgevoerd in opdracht van gemeenten en Rijkswaterstaat. Het vak boomverzorging was nieuw en trok de nodige belangstelling van de pers. Dit had twee tot drie maal per jaar een verhaal in de krant tot gevolg en vaak ondersteund met indrukwekkende foto's.

Mijn meest opmerkelijke ervaringen

Na de carnavalsoptocht in Oldenzaal bleken twee leilinden op 150 cm hoogte te zijn afgezaagd. De winkelier voor wiens deur ze stonden, werd erop aangekeken, maar die betichtte de carnavalsvereniging van deze laffe daad. In overleg met het hoofd Plantsoendienst werden door ons de stammen met een zadel-ent weer met elkaar verbonden. Dit leverde ons in de lokale en de landelijke pers schitterende publiciteit op. Na enkele maanden verscheen er een klein berichtje, dat de actie helaas niet gelukt was. Gemeente noch wij waren hierdoor verrast. In opdracht van een projectontwikkelaar zouden wij drie lindebomen knotten. De bomen stonden

naast elkaar, maar op verschillende bouwkevels. Ze moesten in de toekomstige voortuinen blijven staan, want er was geen kapvergunning verleend. Na deze weigering haakten de kandidaat-kopers af. Hierop stelden wij voor de halfwasbomen dan maar op drie meter hoogte te knotten. Het werk werd tijdens de uitvoering door het OM stilgelegd wegens mishandeling van beeldbepalende bomen met de dood tot gevolg. De veroordeling heb ik uiteindelijk voorgelegd aan de Hoge Raad. Deze besliste in 'de zaak Slootjes' dat het ernstig veranderen van de vorm van de boom vanaf dat moment een strafbaar feit was. Het betreft een uitspraak die elke gemeente inmiddels heeft opgenomen in haar bomenbeleidsplan.

www.bomenstichtingamsterdam.nl/artikelen.html

Opleiding in de boomverzorging

In ons land was er geen opleiding voor boomverzorgers tot op het moment dat de Praktijkschool in Schaarsbergen van een aantal grotere gemeenten het verzoek kreeg hier aandacht aan te besteden. Met financiële ondersteuning van het Ministerie van Landbouw werd door de school een cursus opgezet voor opleiding tot docent in dit specifieke vak. Voor deze opleiding werd een twintigtal mensen

gevraagd om hieraan mee te doen. Uiteindelijk bleek de groep te bestaan uit vertegenwoordigers van de meest uiteenlopende groene disciplines verspreid over het hele land. Ik was een van de uitverkorenen en heb met veel plezier mijn bijdrage aan de groep geleverd.

Na deze opleiding heb ik het initiatief genomen tot het oprichten van een vereniging voor vakgenoten. Kort na de eerste vergadering werd in 1982 de **KPB (Kring Praktiserende Boomverzorgers)** opgericht. De vereniging is nu met ruim 900 leden de grootste boomverzorgingsorganisatie in Europa.

Verdere ontwikkeling van onderwijs in de boomverzorging

De publicatie van mijn grote vriend Dr. Alex Shigo over de afgrenseling van boomwonden bracht alle boomverzorgers in Europa bij elkaar. CODIT, het acroniem voor **Compartmentalization Of Decay In Trees**, verwees alle afdekmiddelen voor boomwonden naar de cosmetica en was mede aanleiding tot de

oprichting van de EAC. De European Arboricultural Council is een overkoepelende organisatie die inmiddels het boomverzorgingsonderwijs regelt in meer dan 25 landen in Europa. Na de oprichting in 1992 heb ik ons land gedurende vijf jaar mogen vertegenwoordigen. Op dit moment ben ik als supervisor door het EAC aangesteld om toezicht te houden op het afnemen van examens voor de boomverzorging aan opleidingsinstituten in Europa.

Huidige werkzaamheden

Mijn bedrijf Arbor Boomverzorging heb ik twaalf jaar geleden verkocht. Sindsdien heb ik een boomadviesbureau onder de naam Touch Trees en blijf op deze wijze verbonden met mijn netwerk en opdrachtgevers.

Ik hoop de BSZ en haar donateurs nog vele jaren met mijn praktijkervaring van dienst te mogen zijn.

Henk Slootjes

Gemeentelijke kapaanvragen en herplant

Een van de belangrijkste taken van de Bomenstichting Zutphen is het volgen van het gemeentelijk afhandelen van de aanvragen voor het vellen van bomen. Sinds de invoering van de nieuwe kapverordening enkele jaren geleden, het zgn. 'Groene kaart model' gaat het op deze kaart merendeels om bomen van de gemeente en om bomen die op de gemeentelijke 'Lijst bijzondere bomen' staan. Voor alle andere bomen hoeft geen aanvraag meer ingediend te worden. Al enige jaren is de samenwerking met de gemeente zo goed dat wij alle kapaanvragen digitaal krijgen toegezonden. Wij stellen voor hen een advies op waarmee de gemeente rekening kan houden.

Belangrijk bij deze adviezen zijn een tweetal zaken:

- Gaan we akkoord met de velling of niet?
- Zo ja: wat willen we dat er gedaan wordt om de boom te compenseren, de zgn. herplantplicht.

Als bomen gezond zijn en toch weg moeten voor bijvoorbeeld een herinrichting van een plein of straat, dan staan we daar altijd kritisch tegenover en zullen we proberen voor het behoud van de bomen te gaan. Dit kan uiteindelijk tot een gang naar de rechter leiden, maar liever komen we in overleg tot een voor beide partijen bevredigend resultaat.

In de meeste aanvragen gaat het om bomen die al dood zijn of slecht groeien vanwege ziekte, maar ook kan het zijn dat ze beschadigingen hebben opgelopen door een aanrijding of dat er

sprake is van stormschade en een gevaarlijke situatie. Soms volgt dan een ‘noodkap’ en horen we daar achteraf pas van.

Als het een duidelijke zaak is dat de vergunning verleend moet worden, gaan we bezien of we het eens zijn met de voorgestelde herplant. We kunnen dan eventueel adviseren over een andere soort, de maat, de locatie of we kunnen een groeiplaatsverbetering voorstellen. De eindbeslissing is en blijft natuurlijk de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Herplant in getallen

In de onderstaande tabel vindt u een samenvatting van de aanvragen met bijbehorende herplant over de laatste twee jaar, van september 2014 t/m september 2016. Deze periode is zo gekozen, omdat het plantseizoen ongeveer loopt van oktober t/m maart, waarbij aanplant in het najaar veruit de voorkeur heeft. Oudere ‘bomenmensen’ zeggen immers ‘Een boom in het najaar geplant, moet aanslaan en een boom in het voorjaar geplant kan aanslaan’.

In de tabel komen enkele getallen naar voren:

- Voor iedere gerooide boom, is een nieuwe boom geplant (99%);
- Bij ongeveer een kwart van de vergunningen wordt geen herplantplicht opgelegd (26%);
- In de vergunningen waar sprake is van ‘herplant in een later stadium’ wordt vaak een veel groter aantal jonge bomen geplant dan er oude bomen zijn geveld.
- De herinrichting van industrieterrein ‘De Mars’ is daar een goed voorbeeld van, maar deze aantallen zijn niet opgenomen

in de tabel, omdat ze bij ons nog niet bekend zijn (14%);

- Voor de paardenkastanje en de populier zijn de meeste vergunningen afgegeven. De waarschijnlijke reden daarvoor is dat:
- de paardenkastanje erg veel last heeft van de kastanjabloedingsziekte, waardoor al deze bomen zijn uitgevallen (28%);
- de Canadese populier een boom is die snel groeit, maar in haar volwassen stadium nogal last heeft van takbreuk en daardoor overlast geeft. Voor de gezonde boom is dat geen probleem, maar vanwege de hoge kosten die het onderhoud met zich meebrengt kiest een gemeente eerder voor velling dan voor onderhoud (30%).

Een bedankje aan het adres van de gemeente Zutphen is op zijn plaats voor de aan ons verstrekte informatie. We gaan er vanuit dat dit zo blijft en dat de vermelding ‘herplant in een later stadium’ ook werkelijk wordt gerealiseerd, temeer omdat het hierbij om grote aantallen bomen gaat.

kapaanvragen en herplant getalsmatig																				
jaar van de aanvraag	aanvraag	herplant	geen herplant	later stadium	Eik - Quercus	Esdoorn - Acer	Fijnspar - Picea	Gewone es - Fraxinus	Haagbeuk - Carpinus	Iep - Ulmus	Lijsterbes - Sorbus	Linde - Tilia	Paardenkastanje - Aesculus	Populier - Populus	Sierappel - Malus	Sierpruim - Prunus	Valse acacia - Robinia	Valse christusdoorn - Ligustrum	Wilg - Salix	Zwarte els - Alnus
2015	71	34	23	11	2	9	1	6		1	1	5	16	2	1	3		1	1	
		48%	32%	15%	3%	13%	1%	8%		1%	1%	7%	23%	3%	1%	4%		1%	1%	
2016	40	76	6	5	4	2		3	1	2	6		15	31		2	4	2		1
		190%	15%	13%	10%	5%		8%	3%	5%	15%		38%	78%		5%	10%	5%		3%
tot.	111	110	29	16	6	11	1	9	1	3	7	5	31	33	1	5	4	3	1	1
		99%	26%	14%	5%	10%	1%	8%	1%	3%	6%	5%	28%	30%	1%	5%	4%	3%	1%	1%

Rob Weimer

Italiaanse populieren Schimmelpennincklaan behouden!

In een vorige Nieuwsbrief berichtten we over de mogelijke kap van vier Italiaanse populieren aan de Schimmelpennincklaan. Deze kolossale exemplaren, de oudsten van deze soort in Zutphen, 32 meter hoog en beeldbepalend voor de omgeving, staan bovendien in het gemeentelijk register van bijzondere bomen. Aanleiding voor de kapaanvraag was het afbreken van een vijfde, veel dunner exemplaar in een storm in oktober 2013, reden voor bewoners van de Schimmelpennincklaan om de gemeente te vragen naar de veiligheid van de andere vier populieren. De gemeente liet onderzoek doen door een boomverzorgingsbedrijf. Dit bedrijf constateerde dat de bomen onderin hol waren en dat drie exemplaren dunne plaatsen hadden in de zogenaamde restwand rond de holtes. Deze waren dunner dan de norm voorschrijft, waardoor de bomen mogelijk minder stabiel konden zijn.

Conclusie: de gemeente kan de bomen uit voorzorg beter kappen.

De Zutphense Bomenstichting, niet blij met de kap van drie belangrijke bomen, consulteerde enkele landelijke boom-experts. Zij wezen erop dat Italiaanse populieren een afwijkende stamvoet hebben met zogenaamde plankwortels.

Dit zijn in feite steunberen die de bomen extra stevigheid verlenen: Italiaanse populieren zijn hierdoor en door de smalle, sterk met de wind meebuigende kroon juist opvallend storm bestendig.

Meten van de restwand tussen de plankwortels zegt bovendien weinig over de stevigheid en windbestendigheid van de boom. De experts raadden aan om een second opinion te laten doen door een senior expert van een gerenommeerd bedrijf.

Dat deed een medewerker van Copijn Boomverzorging in september 2014.

Conclusie was dat de bomen juist dankzij de planwortelstructuur en de onderlinge aanhechting van deze plankwortels aan de stam hogerop wel ruim voldoende stevigheid bezaten en een levensverwachting van tenminste 10 jaar zouden hebben.

De gemeente was hierna niet gerust en liet zonder overleg met de Bomenstichting een derde onderzoek doen waarbij alle vier bomen werden afgekeurd.

Om uit deze patstelling te komen heeft de Bomenstichting voorgesteld een bindend advies uit te laten brengen door vier gerenommeerde boomexperts. De gemeente ging hiermee akkoord. De experts bezochten gezamenlijk de populieren.

Ook meerdere gemeenteambtenaren en bestuursleden van de Bomenstichting waren aanwezig.

De experts waren unaniem in hun conclusie: de bomen zijn veilig en kunnen nog jaren mee. Alleen verwijderen van dood hout uit de kroon is aan te bevelen evenals jaarlijkse controle. Conform de afspraak mogen de bomen daarmee blijven staan!

Jeroen Philippona

Amerikaanse eik te gronde gericht

Sedert het ongeluk in de zomer van 2015 met de kastanje aan Rijkshage, waarbij Zutphen negatief in het nieuws kwam doordat er enkele toeristen door een vallende tak verwond raakten, wordt er onder leiding van de wethouder geen enkel risico genomen.

Na het ontdekken van een gaslek moest afgelopen zomer (2016) een struise Amerikaanse eik in het plantsoen aan het Vispoortplein er dan ook direct aan geloven. Het groen vergeelde en zoals het kanariepietje in de mijn de geest gaf, vormde dit het signaal een gaslekkage te vermoeden. Het gealarmeerde gasbedrijf ging bij haar onderzoek voortvarend te werk met graven, waarbij rücksichtslos essentiële wortels van de eik nodeloos (!) beschadigd werden. Heden ten dage is in Zutphen dan het doodvonnis van zo'n boom al wel bezegeld. Zonder aankondiging werd de kroon standrechtelijk verwijderd en leek de stompzinnige stam te mogen toezien hoe de grondwerkzaamheden zich voltrokken. Inmiddels heeft de heer Zoerink van de gemeente ons in elk geval verzekerd, dat bij de gemeenteloods aan de Revelhorst een nieuwe eik klaar staat om geplant te worden en het zal mij benieuwen of hij groot mag worden en of hij dan mag blijven.

Ameon Struijk

Controle inboet samen met Wijkhoofden

De laatste jaren zijn alle feiten rond de kapaanvragen door de Bomenstichting Zutphen opgenomen in een databank. Het gaat daarbij om het registreren van de soort en hoeveelheid bomen die weg gaan en om dezelfde gegevens voor wat betreft de herplant.

De locatie wordt genoteerd, wie eigenaar is en wie de beheerder. Meestal gaat het om bomen van de gemeente. Als beheerder wordt dan een

van beide wijkhoofden genoteerd. Voor grofweg het westelijk deel van de gemeente is dat Roel Hekkelman en voor het oostelijk deel André Nijenhuis.

André en Roel zijn ook de kapvergunningaanvragers voor de dode en slechte bomen in hun wijk. Bij twijfel over een velling wordt een aanvraag eerst nog even met de Bomenstichting besproken. Dit betreft meestal

locaties waar meerdere bomen niet goed groeien en men om een goed resultaat te krijgen liever de hele groep rooit en na verbetering van de groeiplaats een nieuwe groep wordt geplant. De soort wordt dan ook besproken met de Bomenstichting.

In gevallen waar de bewoners een verzoek hebben ingediend, omdat zij overlast van bomen ervaren, wordt de Bomenstichting ook regelmatig geraadpleegd.

Na verloop van tijd komt de aanvraag digitaal bij de Bomenstichting binnen, waarna een advies wordt opgesteld en geretourneerd naar de gemeente, waar de gegevens in de eventuele vergunning worden opgenomen. Ook bij grote projecten als bv. industrieterrein De Mars worden we zowel bij de velling, als bij de herplant betrokken door projectleider Hermen de Gelder.

Drie jaar na het planten van de nieuwe bomen maken we een afspraak met de wijkhoofden, om gezamenlijk ter plekke te controleren of aan de

herplantplicht is voldaan, of de boom is 'aangeslagen' en of de boom nog in goede conditie is. We doen dit na een periode van drie jaar, omdat een nieuw aangeplante boom de eerste jaren nog vrijwel stil staat in ontwikkeling en dus nog gemakkelijk weer dood kan gaan, waarna deze moet worden herplant. Deze laatste actie, het vervangen van na herplant afgestorven bomen, noemen we 'inboeten'.

Regelmatig is de oorzaak van het afsterven niet dat de jonge boom niet wilde 'aanslaan', maar dat de boom door vandalisme zodanig is beschadigd, dat deze moet worden vervangen. Er zijn voorbeelden te noemen waar dat meerdere keren is gebeurd, soms een aantal jaren achtereen. Op die vandalisme-gevoelige locaties wordt door de gemeente vaak gekozen voor een zwaardere (lees dikkere) boom. Maar hoe dikker de boom, hoe moeilijker deze meestal hergroeit.

Rob Weimer

Bomenexcursie rond Paleis Het Loo

Op zaterdag 3 september 2016 had de Landelijke Bomenstichting een excursie georganiseerd in het paleispark en langs de beken en sprengen in het bos rond Paleis Het Loo. De organisatie had gerekend op 60 deelnemers en daar voor de lunch ook rekening mee gehouden. De inschrijving liep echter door tot ongeveer 80 aanmeldingen, waardoor Café Restaurant De Heerlijkheid Het Loo gebeld moest worden om deze lunch mogelijk te maken. De organisatie had erg veel geluk met het prachtige weer, waardoor een groot deel van de donateurs en hun partners buiten op het terras konden lunchen.

De lunch, hoewel heerlijk, was natuurlijke niet het belangrijkste deel van het programma. Dat waren uiteraard de bovengenoemde wandelingen, waarvoor te elfder ure een tweetal

extra rondleiders waren gevraagd om samen met twee boswachters van de Kroondomeinen de grote groep rond te leiden. Voor de middag een interessante wandeling in de directe omgeving van het kasteel om de daar aanwezige oude bomen te bekijken en na de middag een tocht langs de sprengen en beken in het bos.

Bomen en geschiedenis van Het Loo bron website Jeroen Philippona

Paleis het Loo is niet alleen ons grootste en bekendste Koninklijk Paleis. De omgeving van het Loo is tevens één der fraaiste park- en bosgebieden van Nederland, een must voor de liefhebber van oude en indrukwekkende bomen. Het Paleis werd rond 1685 gebouwd in opdracht van Stadhouder Koning Willem III. Hij liet ook

de Paleistuin aanleggen evenals de grootse lanenstructuur rond het Paleis.

Langs de Koningslaan staan nog altijd meerdere in 1686 aangeplante zomereiken. Deze eiken vormen met hun 330 jaar vermoedelijk de oudste eikenlaan van ons land. Verscheidene exemplaren zijn nog in goede conditie.

Schuin voor Paleis het Loo op het grasveld bij het standbeeld van Frederik Hendrik, staat één van de mooiste zomereiken van ons land. Hij is zeer waarschijnlijk tegelijk met de Koningslaan in 1686 geplant en overtreft dankzij zijn geheel vrije stand alle daarin staande eiken gemakkelijk in dikte en kroonvang. De eik heeft een hoogte van ruim 27 m en een stamomtrek van 60,5 cm. Deze reus wekt de indruk nog vele jaren mee te kunnen.

In het Paleispark, direct achter de Koninklijke Stallen is één van de oudste aanplanten van douglassparren van Nederland te vinden. Deze bomen zijn tussen 1860 en 1870 vanuit de VS ingevoerd. Dit zijn met een hoogte van 50,50 meter de hoogste bomen in ons land. De dikste douglasspar van Nederland staat in het park rond het Oude Loo, deze heeft een omtrek van 549 cm. De douglasspar is inheems in het westen van de VS en Canada. Het hoogste in de VS groeiende exemplaar is precies 100 meter hoog.

Website van Jeroen

<http://www.bomeninfo.nl/loo.htm>

Na de lunch maakten we een mooie wandeling van een paar uur waarbij we over smalle paadjes langs de verschillende sprengen en beken kwamen, die allen in tot een vijftal meters diepte uitgegraven sleuven liggen met aan het einde een afgerond deel met daarin de spreng. De boswachters vertelden dat het onderhoud van de watergangen voor een deel met de hand wordt gedaan, omdat deze beken zijn voorzien van een onderlaag van kunststof en een begeleidende beschoeiing. Andere minder gevoelige beken, worden met een soort slotenfrees gedaan die de bladbagger hoog boven op de wal spuit.

De Koningsbeek in het paleispark is een echte parkbeek die wordt gevoed door een aantal sprengclusters. De belangrijkste hiervan zijn de Concordia-sprengen, de Paraplu-sprengen en de Nieuwe Sprengen die allemaal in het paleispark gelegen zijn. De Concordia-sprengen, die tegenwoordig van opgepompt water worden voorzien, voeden samen met de Paraplu-sprengen achtereenvolgens de Nieuwe Vijver of Forellenvijver en de Hoge Vijver of Beeldenvijver. Tussen beide vijvers is een hoogteverschil dat gebruikt wordt voor een waterval in de ene en fonteintjes in de andere beektak.

Door het bos zijn verschillende wandelroutes aangelegd die via markeringspaaltjes zijn te volgen. Een groot deel daarvan loopt langs de beken en de sprengen, maar zonder boswachter is dat natuurlijk een stuk minder leuk!

Als klap op de vuurpijl hadden we een vluchtige ontmoeting met mr. Pieter van Vollenhove, die met zijn 4w-drive op inspectie was door het gebied. Hij informeerde bij Landelijk Bomenstichting- bestuurslid Hanna Hirschs naar het doel van de excursie.

Kortom een prachtige dag met een minstens even mooie excursie.

Rob Weimer

Nieuwe aanplant Rijkeshage

Er is heel veel gepraat, geschreven en vergaderd, over de kastanjes langs Rijkeshage. Vorig jaar op 16 juli viel daar op een kraakheldere dag een machtige arm uit de boom die al vele jaren schaduw gaf aan het bankje en haar wachtenden bij de aanleg van de fluisterboten. Een vallende tak met een enorme impact op het leven van enkele ongelukkigen die juist op dat moment onder de boom vertoefden. De paardenkastanje was al ziek, reden voor de schippers om de Bomenstichting Zutphen te vragen of er mogelijkheden waren om de boom te behouden.

De gemeente had echter al besloten om de oude boom op de kaplijst te plaatsen. Onderzoek in opdracht van de gemeente gaf geen duidelijke reden voor de uitbraak van de grote tak, maar na het ongeluk werd de boom onmiddellijk geveld. De andere paardenkastanjes langs de Rijkeshage werden ook onderzocht en men constateerde dat deze ook ziek waren en gerooid moesten worden. De bomenstichting Zutphen was voorstander van een stevige aanpak, waarbij de hele rij zou worden vervangen, maar dat is helaas niet gebeurd, zodat er nu nog een paar zwaar gesnoeide exemplaren staan.

Enige discussie volgde over de boomsoort die aangeplant zou worden. Uiteindelijk kwam de gemeente, zonder veel overleg met de Bomenstichting, op de proppen met de 'donzige eik' (*Quercus pubescens*), een loofboom die voorkomt in Frankrijk, Italië, de Balkan, Sardinië en Corsica. Deze soort bleek echter in de boomkwekerijen niet voorradig. Jammer, de donzige eik was leuker geweest aangezien het een soort is die bij ons opwarmende klimaat goed zou gedijen. Vervolgens werd gekozen voor de Amerikaanse witte eik of zilvereik (*Quercus bicolor*), die wel in Nederland te koop was. Deze eik komt van oorsprong uit Oost, Centraal en Noord Amerika en groeit van nature op vochtige plaatsen als rivieroeveren en bij moerassen. De grijsbruine geschubde schors schilfert bij oudere exemplaren in langwerpige platen af. Het blad is ongeveer 15 cm lang en gelobd. De bovenzijde is glimmend groen, de onderzijde opvallend grijsgroen tot grijswit en fluweelzacht behaard. In een warme zonnige herfst kleurt het oranje-rood.

In het najaar van 2015 werden alle stobben van de geveldes kastanjes uitgefreesd en het trottoir werd hersteld. De nieuwe bomen van een stevige maat werden geplant en van water voorzien.

Aanvankelijk leek het erop dat deze bomen dit voorjaar, het loodje zouden leggen vanwege aantasting door de eikenspintkever. Dit lastig te bestrijden kevertje van 2 tot 4 mm lang, komt vooral voor bij jonge eiken in hun eerste groeiseizoen na het verplanten. Op een of andere manier 'ruikt' het beestje dat een boom relatief zwak is en pakt juist deze bomen. De kevertjes beginnen half juni, vooral in de zuidzijde van de stam te boren, want het zijn warmteminnende beestjes. Door het boren raakt de sapstroom geblokkeerd. Het kevertje legt vervolgens eitjes, waarna de larven in juli dwarsgangen onder de bast gaan vreten. Als er geen bestrijding is uitgevoerd, volgt in augustus voor de tweede maal een aantasting door de uitgevlogen kevers. De eitjes van deze generatie

overwinteren en komen in het volgend voorjaar uit, waarna de cyclus zich herhaalt.

Eiken die net in leven zijn gebleven krijgen zo in het voorjaar de genadeklap. Het ziektebeeld dat door de kevertjes wordt veroorzaakt, lijkt heel veel op het verschijnsel dat men de jonge aanplant geen water gegeven heeft. Het blad verkleurt langzaam naar geel en blijft lang aan de boom hangen. De gemeente Zutphen heeft de kevers gedurende de zomer bestreden door de stammetjes in te smeren met een bestrijdingsmiddel, maar het is afwachten tot het voorjaar 2017 of de bomen het gaan redden.

Rob Weimer

Laan naar Eme een eikenallee met allure

Een van de grootste successen van de Bomenstichting Zutphen in de afgelopen twee jaar was het omvormen van het 'dunningsplan' dat de gemeente Zutphen had opgesteld voor de ongeveer 40 jaar geleden aangeplante Laan naar Eme. Een verhaal over de commotie die voorafging aan een uiteindelijk positief resultaat.

Op woensdag 21 januari 2015 werd de BSZ door een medewerker de gemeentelijke groendienst uitgenodigd om de tekeningen behorende bij een voorstel voor dunning van de zomereiken langs de Laan naar Eme, te komen inzien en daar onze visie op te geven. Er bleek een omvangrijk plan voor de ongeveer 3 km lange laan tussen de rotonde (Houtwal - Tademastraat - Laan naar Eme) en de Den Elterweg ter bestudering klaar te liggen. Wij vernamen dat 190 van de 760 inlandse eiken (25 %), geveld zou worden. De velling kon volgens de gemeente onder 'dunning' vallen. Voor dunning hoeft namelijk geen kapaanvraag ingediend te worden.

Voor het merendeel waren het gezonde eiken die wat ons betreft absoluut niet geveld zouden moeten worden. De gemeente was van mening dat deze dunning uitgevoerd moest worden, omdat de bomen te weinig ontwikkelingsruimte hebben. Wij hielden de ambtenaar voor dat in heel veel oude lanen de bomen soms vijf meter of minder uit elkaar staan en dat dit in vorige eeuwen geen problemen heeft opgeleverd. Het tegenargument van de gemeente was, zo gauw de boomkronen boven de weg en in de rij elkaar gaan raken zullen door het verminderen van de lichthoeveelheid takken gaan afsterven, waardoor hoge kosten voor het verwijderen van het dode hout ontstaan. Wij brachten in dat de gemeente het kostenpatroon al lang kon weten, omdat een brede laan van hier en daar vier rijen dik, zich bijna altijd op deze manier ontwikkelt en dat zij dus rekening had kunnen houden met deze kosten. We waarschuwden ook voor de reactie vanuit de bewoners op het moment dat dit dunningsplan op de voorgestelde manier zou worden uitgevoerd.

Het gevoel becroop ons dat hier sprake was van een ordinaire bezuiniging.

We gingen uit elkaar met de afspraak dat bij de gemeente intern nog eens bekeken zou worden of het door de jaren heen volgen van de ontwikkeling van de laan niet een veel beter plan zou zijn dan in een paar dagen de halve laan vellen.

Op dinsdag 3 maart kregen we, een mail met de volgende inhoud:

“Vanaf volgende week maandag 9 maart gaat de dienst beheer en onderhoud van de gemeente aan de slag met de dunning van de Laan naar Eme. Deze week komt er een persbericht in de krant en op de gemeentelijke website te staan en de direct aanwonenden krijgen een brief in de bus. De werkzaamheden zullen in drie fases worden uitgevoerd en ongeveer drie dagen in beslag nemen.

De drie fases zijn:

- 1. Het wegtracé tussen de rotondes Harenbergweg en Emmerikseweg;*
- 2. Het wegtracé tussen de rotonde Emmerikseweg en de Harenbergweg;*
- 3. Het wegtracé tussen Harenbergweg en Schouwlaakseweg (nabij Helbergen).”*

Op woensdag 4 maart 's avonds gaven wij de volgende reactie:

“Allereerst bedankt voor de informatie en de mogelijkheid om van tevoren kennis te nemen van de plannen. Wij kregen ook ruimte om onze visie op de plannen te geven, maar wij zijn verbaasd dat de kap nu reeds plaatsvindt, we hadden de indruk dat de plannen zich nog in een voorstadium bevonden en pas vanaf het najaar zouden worden uitgevoerd. Ook zijn we teleurgesteld door de massaliteit waarmee de dunning nu wordt aangepakt. Er wordt gesteld dat de werkzaamheden in drie fases worden uitgevoerd. Dit lijkt te slaan op de uitvoering in drie deelgebieden van de laan, maar niet op een uitvoering in drie duidelijk in de tijd van elkaar gescheiden perioden. Uit de tekeningen maken we op dat een groot deel van de te vellen bomen

geveld. Een kleiner aantal bomen wordt vervolgens in 2017 - 2018 geveld. Dit betreffen ruimtelijk gescheiden groepen eiken. Kortom, wij vinden dat er veel te veel bomen ineens worden geveld. Met onze aanbeveling de kap in meerdere, door minimaal een jaar van elkaar gescheiden perioden uit te voeren is te weinig gedaan. Vervolgens is de kap wel erg plotseling. Deze week worden de bevolking en de aanwonenden geïnformeerd en de week erna vindt direct de kap plaats. Ook deze overvaltactiek verdient in onze ogen bepaald geen schoonheidsprijs. Het gaat hier namelijk om een grootschalige operatie, niet om een bescheiden dunning.

Onze conclusie is dat er weinig tot niets is gedaan met onze aanbevelingen, zodat wij het gevoel hebben dat de Bomenstichting Zutphen niet erg serieus is genomen als gesprekspartner. Procedureel lijkt de gemeente hier bovendien een fout te maken. De bomen aan de Laan naar Eme zijn onderdeel van een op de Groene Kaart vastgelegde laanstructuur. Voor kap hiervan dient een bezwaarprocedure te worden gehanteerd. Dunning zal daarvan zijn uitgesloten, maar het is de vraag of het kappen van hele boomrijen nog als dunning mag worden aangemerkt. Daarom zullen wij nagaan of we op deze korte termijn nog de mogelijkheid hebben om bezwaar in te dienen. Zo ja, dan zullen we dit zeker doen gezien onze eerdere opmerkingen, zo nee, dan zullen we eventueel naar de media stappen en op de door de gemeente gehanteerde handelswijze terugkomen in latere besprekingen met de gemeente.”

Op donderdag 5 maart hebben wij gebeld met de gemeente en gevraagd om overleg c.q. een verzoek tot uitstel van de werkzaamheden gelet op de ‘overval’ en de consternatie onder de bevolking, vanwege het door de gemeente geplaatste persbericht, het onzorgvuldige overleg met ons en mogelijk het in strijd handelen met de Bomenverordening. We hebben aangegeven dat we een spoedprocedure zouden willen voorkomen.